

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ**

**КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МІЖНАРОДНИЙ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННИЙ БІЗНЕС »
ДЛЯ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ
«МЕНЕДЖМЕНТ» ОС «МАГІСТР»
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 073 «МЕНЕДЖМЕНТ»**

Автор: к.е.н., ст.викладач Осипенко К.В.

Затверджено на засіданні кафедри менеджменту протокол «28» серпня 2020 року

№ 1

МАРІУПОЛЬ - 2020

МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.Ф. завідувач кафедри менеджменту
Балабанич А.В.
10 серпня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВДПП 2.2.1 МІЖНАРОДНИЙ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАШНИЙ БІЗНЕС

Освітньо-професійна програма «Менеджмент організацій та адміністрування»
спеціальність 073 «Менеджмент»
Освітній ступінь: Магістр
факультет економіко-правовий

Робоча програма «Міжнародний готельно-ресторанний бізнес»
(назва навчальної дисципліни)

для студентів
Напряму 073 «Менеджмент»

Розробник: Осипенко К.В., к.е.н., ст. викладач
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри менеджменту

Протокол від «28» серпня 2020 року № 1

В.о. завідувача кафедри менеджменту

Балабаниць А.В.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) Форма здобуття вищої освіти	заочна Форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів – 6	Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»	Вибіркова	
Модулів – 2	ОПП: «Менеджмент» Спеціальність: 073 _____ «Менеджмент» _____ Спеціалізація: «Менеджмент організацій та адміністрування»	Рік підготовки:	
Змістових модулів - 2		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання <u>реферативне дослідження.</u>		Семестр	
Загальна кількість годин - 180		3-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,5 самостійної роботи студента – 2	ОС: Магістр	Лекції	
		28 год.	12 год.
		Практичні, семінарські	
		32 год.	12 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		118 год.	154 год.
		Індивідуальні завдання	
2	2		
Вид контролю			
залік			

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання - 60 год. / 120 год.

для заочної форми навчання – 24 год. / 156 год.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є поглиблення і розширення теоретичних знань, вмій та практичних навичок студентів у питаннях методології здійснення досліджень світових туристичних потоків, тенденцій їх формування та організації інституційного регулювання розвитку міжнародного туризму.

Завданнями вивчення дисципліни є:

- вивчення теоретичних особливостей функціонування готельного і ресторанного господарства світу;
- дослідження сучасного стану та тенденцій розвитку готельно-ресторанного господарства світу;
- визначення територіальних особливостей розвитку готельно-ресторанного господарства у світі;
- підготовка до практичної діяльності у сфері гостинності.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі. Навчальна дисципліна «Міжнародний готельно-ресторанний бізнес» спрямована на опанування наступних компетентностей:

Загальні компетентності:

- Здатність генерувати нові ідеї (креативність)

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів
- здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію
- здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію
- здатність до управління організацією та її розвитком
- здатність до підбору та використання новітніх підходів та методів в управлінні фінансовими результатами підприємства

Дисципліна використовується для формування наступних програмних результатів навчання, передбачених освітньо-професійною програмою підготовки магістра за спеціальністю 073 «Менеджмент» (ОПП «Менеджмент організацій та адміністрування») у Маріупольському державному університеті:

- визначити соціально-економічні чинники розвитку готельно-ресторанного господарства;
- мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність
- застосовувати знання та уміння антикризового фінансового управління підприємством, управління інвестиційною діяльністю підприємства, управління фінансовими ризиками

Передумови для вивчення дисципліни.

Дисципліна «Міжнародний готельно-ресторанний бізнес» вивчається після вивчення дисциплін «Основи готельно-ресторанного бізнесу», «Економіка підприємств готельно-ресторанного бізнесу», «Менеджмент підприємства готельно-ресторанного бізнесу», «Конкурентоспроможність підприємств готельно-ресторанного бізнесу».

Результати навчання. Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні:

знати: особливості функціонування та розвитку готельно-ресторанного господарства у різних регіонах світу.

вміти: прогнозувати розвиток готельно-ресторанного господарства.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Теоретичні аспекти розвитку туристично-готельної справи та її роль у світовому економічному розвитку.

Тема 1. Розвиток туристично-готельної справи

Еволюція становлення туризму. Історичний шлях розвитку підприємств індустрії відпочинку. Міжнародний туризм: сутність та форми. Становлення системи міжнародної туристичної термінології. Туристично-готельний бізнес. Турист. Туристичні ресурси. Туристична індустрія. Сучасний туризм. елітарний туризм. масовий туризм. сучасний етап або масовий туризм. Сучасна схема класифікації міжнародних подорожуючих. Ознаки, що дозволяють об'єднати туристів та екскурсантів до категорії міжнародних відвідувачів.

Тема 2. Міжнародний туризм як економічний та соціокультурний феномен

Сутність міжнародного туризму. Суб'єкт туризму. Міжнародний туризм як чинник економічного розвитку. Функції туризму: доходна, зовнішньоекономічна функція туризму, створення робочих місць, вирівнююча, ефект мультиплікатора. Соціокультурне значення міжнародного туризму. Прояв негативного впливу міжнародного туризму.

Тема 3. Економічні основи туристичної діяльності

Послуги туризму, їх сутність і специфіка та значення туристичного бізнесу в економіці. Комплексність туристичних послуг. Класифікація туризму. Фактори розвитку туристичних послуг. Розробка туристичного продукту. Міжнародний туризм.

Тема 4. Міжнародне регулювання туристичної діяльності

Роль міжнародних організацій в регулюванні туристичної діяльності. Види, цілі і завдання міжнародних туристичних організацій. Міжнародні туристичні заходи. Інструменти регулювання міжнародної туристичної діяльності. Міжнародні акти, які регулюють туристичну діяльність. ООН в системі міжнародного туристичного співробітництва. Всесвітня туристична організація (ЮНВТО). Класифікація міжнародних туристичних організацій. Нормативно-правові засади розвитку міжнародного туризму.

Тема 5. Статистика міжнародного туризму

Історія розвитку статистики міжнародного туризму. Сучасні концептуальні засади статистики міжнародного туризму. Основні статистичні одиниці туризму. Статистика туристських потоків. Статистика туристичних доходів і витрат. Організація і методи статистичного обліку.

Змістовний модуль 2. Теоретичні аспекти розвитку готельно-ресторанного господарства

Тема 6. Історія розвитку сфери гостинності.

Основні історичні періоди розвитку готельної сфери в світі. Чинники становлення та розвитку сфери гостинності. Формування спеціалізованих засобів розміщення.

Тема 7. Загальні положення про готельний бізнес. Організаційна структура готельного бізнесу

Характеристика і особливості готельних послуг. Класифікація готелів. Рівень комфорту закладів готельного типу. Функціональне призначення готельних номерів. Значення організаційної структури. Типи організаційних структур. Розробка організаційної структури в готельному бізнесі. Основні служби готелю.

Тема 8. Підходи до класифікації та типізація підприємств ресторанного господарства в країнах світу

Поняття ресторанного господарства. Різновиди закладів ресторанного господарства. Групи закладів ресторанного господарства. Класифікація закладів ресторанного господарства

Тема 9. Сучасний стан та тенденції розвитку світового готельно-ресторанного господарства

Сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку готельно-ресторанного господарства в Європейському туристичному регіоні, в Азійсько-Тихоокеанському туристичному регіоні, в Американському туристичному регіоні, в Близькосхідному туристичному регіоні, в Африканському туристичному регіоні

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовний модуль 1. Міжнародний туризм та його роль у світовому економічному розвитку												
Тема 1. Розвиток туристично-готельної справи	20	3	3		0,5	15	20	1	1		0,5	12
Тема 2. Міжнародний туризм як економічний та соціокультурний феномен	20	3	3			15	20	1	1			12
Тема 3. Економічні основи туристичної діяльності	20	3	3		0,5	15	20	1	1		0,5	10
Тема 4. Міжнародне регулювання туристичної діяльності	20	3	3			15	20	1	1			10
Тема 5. Статистика міжнародного туризму	20	3	4			18	20	1	1			10
Разом за змістовим модулем 1	100	15	16		1	78	100	5	5		1	54
Змістовний модуль 2. Теоретичні аспекти розвитку готельно-ресторанного господарства												
Тема 6. Історія розвитку сфери гостинності.	20	4	4		0,5	10	20	1	1		0,5	25
Тема 7. Загальні положення про готельний бізнес. Організаційна	20	3	4			10	20	2	2			25

структура готельного бізнесу												
Тема 8. Підходи до класифікації та типізація підприємств ресторанного господарства в країнах світу	20	3	4		0,5	10	20	2	2		0,5	25
Тема 9. Сучасний стан та тенденції розвитку світового готельно-ресторанного господарства	20	3	4			10	20	2	2			25
Разом за змістовим модулем 2	90	13	16		1	40	80	7	7		1	100
Модуль 2												
ІНДЗ												
Усього годин	180	28	32		2	118	180	12	12		2	154

5. Теми семінарських занять :

-

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Розвиток туристично-готельної справи	3
2.	Міжнародний туризм як економічний та соціокультурний феномен	3
3.	Економічні основи туристичної діяльності	3
4.	Міжнародне регулювання туристичної діяльності	3
5.	Статистика міжнародного туризму	4
6.	Історія розвитку сфери гостинності.	4
7.	Загальні положення про готельний бізнес. Організаційна структура готельного бізнесу	4
8.	Підходи до класифікації та типізація підприємств ресторанного господарства в країнах світу	4
9.	Сучасний стан та тенденції розвитку світового готельно-ресторанного господарства	4
	Разом	32

7. Теми лабораторних занять

-

8. Самостійна робота (120 годин) - реферативне дослідження

Тематика досліджень

1. Історія розвитку сфери гостинності.
2. Сучасний стан та тенденції розвитку світового готельно-ресторанного господарства

3. Соціально-економічні чинники формування світового готельного і ресторанного господарства
4. Міжнародне регулювання сфери гостинності
5. Підходи до класифікації та типізація підприємств готельно-ресторанного господарства в країнах світу
6. Особливості функціонування та розвиток міжнародних готельних мереж
7. Методологічні особливості дослідження міжнародного готельного та ресторанного ринку
8. Особливості вивчення ефективності роботи на міжнародному ринку готельних і ресторанних послуг
9. Сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку готельно-ресторанного господарства в Європейському туристичному регіоні
10. Сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку готельно-ресторанного господарства в Азійсько-Тихоокеанському туристичному регіоні
11. Сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку готельно-ресторанного господарства в Американському туристичному регіоні
12. Сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку готельно-ресторанного господарства в Близькосхідному туристичному регіоні
13. Сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку готельно-ресторанного господарства в Африканському туристичному регіоні

9. Індивідуальні завдання

-

10. Методи навчання

Формами організації навчання при вивченні курсу являються: лекції, семінарські заняття, самостійна та індивідуальна робота студентів. Самостійна робота студентів, що навчаються за різними формами, грає важливу роль в процесі підготовки і включає регулярну підготовку, виконання самостійних робіт, вивчення періодичної літератури, роботу з першоджерелами, написання рефератів.

11. Критерії оцінювання:

Оцінювання рівня опанування студентом матеріалу навчальної дисципліни проводиться шляхом поточного та підсумкового (семестрового) контролю.

Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення дисципліни з метою виявлення ступеню розуміння студентом засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять (40 балів), а також за результатами виконання студентом індивідуального завдання, а саме: підготовки реферату (10 балів).

Загальні критерії оцінювання результатів поточного контролю з дисципліни:

45-50 балів	ЗВО виявив цілковите володіння навчальним матеріалом, вмів аргументовано його викладати під час усних опитувань та письмових відповідей. Усі виконані індивідуальні завдання продемонстрували здатність студента не тільки оперувати теоретичним матеріалом, але й застосовувати його на практиці, знаходити раціональні рішення проблемних ситуацій, його здатність до аналітичного та критичного мислення.
39-44 бали	ЗВО в цілому достатньо повно володіє навчальним матеріалом, здатний демонструвати знання теоретичних питань управління потенціалом та діагностики діяльності підприємств. Водночас, під час усного та письмового викладення деяких питань студент допускає окремі неточності та незначні помилки. Виконані індивідуальні завдання показують, що студенту дещо не вистачає аргументованості при розв'язанні деяких проблемних ситуацій.
35-38	ЗВО володіє навчальним матеріалом частково, демонструючи базові теоретичні

балів	знання. Усні та письмові питання розкрито частково, поверхово, недостатньо аргументовано. Реферат виконаний на достатньо низькому рівні; індивідуальне практичне завдання обґрунтовано.
0-34 бали	ЗВО не володіє або недостатньо володіє навчальним матеріалом, не розуміє змісту більшості теоретичних питань. Індивідуальні завдання не виконані.

Семестровий контроль проводиться у формі заліку. Оцінювання усної відповіді на теоретичне питання викладача відбувається за наступними критеріями:

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота												
Модуль 1					Модуль 2							
ЗМ №1					ЗМ №2 СРС					Залік	Сума	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9		10	50	100
4	4	4	4	4	4	5	5	6				

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

Опорні конспекти лекцій; інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (ІКНМЗД); нормативні документи.

14. Рекомендовані джерела інформації

Базові

1. Агалаков Н. М. Рекреационный бизнес и основные факторы обеспечения его конкурентоспособности. (на примере туризма) / Н. М. Агалаков // Актуальні питання підвищення конкурентоспроможності держави, бізнесу та освіти в сучасних економічних умовах : матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 лют. 2013 р. : у 3 т. – Дніпропетровськ : Біла К. О., 2013. – Т. 3 : Інноваційні підходи до підвищення конкурентоспроможності. – 2013. – С. 78–82.
2. Адельсеитова Э. Б. Обеспечение конкурентоспособности туристической фирмы на основе качества турпродукта / Э. Б. Адельсеитова, Л. Н. Джемилева // Культура народов Причерноморья. – 2012. – № 236. – С. 10–13.
3. Байлик С. И. Гостиничное хозяйство. Проблемы, перспективы, сертификация / Байлик С. И. – Київ : Дакор, 2006. – 288 с.
4. Василиса С. И. Организация и управление гостеприимством : монография / Василиса С. И. – Симферополь: Таврия, 2004. – 160 с.
5. Дудецкий Д. Ю. Оценка эффективности управления конкурентоспособностью туристической дестинации [Электронный ресурс] / Д. Ю. Дудецкий // Вопросы современной экономики : электронный науч. журнал. – 2014. – № 3. – Режим доступа: <http://economic-journal.net/2014/07/086-2/>
6. Заблоцька Р. О. Світовий ринок послуг : підручник / Заблоцька Р. О. – Київ : Знання, 2004. – 280 с.
7. Кабушкин Н. И. Менеджмент гостиниц и ресторанов : учебник / Кабушкин Н. И., Бондаренко Г. А. – [3-е изд., перераб. и доп.] – Минск : Новое знание, 2003. – 368 с.
8. Котлер Ф. Маркетинг. Гостеприимство и туризм : учебник для вузов / Котлер Ф., Боуэн Дж., Мейкенз Дж. ; [под ред. Ноздревой Р. Б.] ; [пер. с англ.]. – Москва : ЮНИТИ, 1998. – 787 с.
9. Лоусан Ф. Рестораны. Клубы. Бары : планирование, дизайн, управление [Текст] : [перевод] / Лоусан Фред. – [2-е изд.]. – Москва : Проспект, 2008. – 392 с.
10. Ляшенко Г. П. Кон'юнктурні дослідження на світових ринках : навчальний посібник / Ляшенко Г. П., Лазебник Л. Л. – Ірпінь : Академія ДПС України, 2003. – 92 с.
11. Осипенко К. В. Аналіз світового ринку туристичних послуг / К. В. Осипенко // Культура народов Причерноморья : науч. журн. / Крым. науч. центр НАН Украины. – Симферополь : Тавр. нац. ун-т им. В. И. Вернадского, 2012. – № 237. – С. 41–45.
12. Осипенко К. В. Тенденції розвитку світового ринку туристичних послуг в умовах посилення глобалізаційних процесів [Електронний ресурс] / К. В. Осипенко // Економіка. Управління. Інновації : електронне наукове фахове видання Житомирського державного університету імені Івана Франка у галузі економічних наук. – Житомир, 2013. – № 1. – Режим доступа: http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/eui/2013_1/index.htm.
13. Особливості формування та реалізації туристичної політики держави: міжнародний, національний, регіональний досвід : монографія / кол. авт.; за ред. А. Ю. Парфіненка. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. – 280 с
14. Офіційний сайт ЮНВТО [Електронний ресурс]. — Режим доступа: <http://www2.unwto.org/>.
15. Пазуха М. Д. Кон'юнктура світових товарних ринків : навчальний посібник / Пазуха М. Д. – Київ : Центр навчальної літератури, 2008, – 272 с.
16. Пащук О. В. Маркетинг послуг : стратегічний підхід : навчальний посібник / Пащук О. В. – Київ : ВД «Професіонал», 2005. – 560 с.
17. Посохов І. Сучасний стан і структура європейського ринку готельних послуг. Сучасні тенденції розвитку готельно-ресторанного бізнесу: міжнародний та національний досвід: колективна монографія / за заг. ред. А.Ю. Парфіненка. — Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2017. — С. 74–88.
18. Рум'янцев А. П. Світовий ринок послуг : навч. посібник / Рум'янцев А. П., Коваленко Ю. О. – Київ : Центр навчальної літератури, 2006. – 456 с.

19. Світовий ринок товарів та послуг: Підручник. – у 2 ч. / [А. А. Мазаракі, Є. М. Воронова, І. В. Чаус та ін.; за заг. ред. А. А. Мазаракі]. — 4.1. — Київ : Київ. нац. торг.-економ. ун-т, 2005. — 319 с.
20. Туризм: реалії та перспективи сталого розвитку : матеріали доп. Міжнар. наук.- практ. конф. (Київ, 23–24 жовт. 2014 р.) / гол. редкол. С. В. Мельниченко. – Київ : Київ. нац. торг.-економ. ун-т, 2014. – 418 с.
21. Туризм у Європі. Європейська комісія: Eurostat – L 6. – XXIV, 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>.
22. The Largest Hotel Chains in the World [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.worldatlas.com/articles/the-largest-hotelchains-in-the-world.html>.
23. The World’s Largest Fast Food Restaurant Chains [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.worldatlas.com/articles/the-world-slargest-fast-food-restaurant-chains.html>.

Ресурси мережі Internet

1. Державний служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Кабінет Міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
3. Всесвітня рада з туризму та подорожей WTTC [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.wttc.org/research/economic-research/economic-impact-analysis/>
4. Інформаційний розділ Всесвітньої Туристичної Організації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.world-tourism.org.
5. Міжнародні готельні мережі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.profz.ru/turism_23.html

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ**

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ

з дисципліни

**«МІЖНАРОДНИЙ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННИЙ БІЗНЕС »
(ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 073 «МЕНЕДЖМЕНТ»
СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ «МЕНЕДЖМЕНТ
ОРГАНІЗАЦІЙ І АДМІНІСТРУВАННЯ» УСІХ ФОРМ
НАВЧАННЯ)**

МАРІУПОЛЬ – 2019

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. МІЖНАРОДНИЙ ТУРИЗМ ТА ЙОГО РОЛЬ У СВІТОВОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ

Тема 1. Розвиток туристично-готельної справи

Мета вивчення теми:

Формування системи теоретичних знань щодо розвитку туристично-готельної справи.

Питання до розгляду:

1. Міжнародний туризм: сутність та форми.
2. Становлення системи міжнародної туристичної термінології.
3. Сучасна схема класифікації міжнародних подорожуючих.

Зміст теми:

Еволюція становлення туризму. Історичний шлях розвитку підприємств індустрії відпочинку. Міжнародний туризм: сутність та форми. Становлення системи міжнародної туристичної термінології. Туристично-готельний бізнес. Турист. Туристичні ресурси. Туристична індустрія. Сучасний туризм. елітарний туризм. масовий туризм. сучасний етап або масовий туризм. Сучасна схема класифікації міжнародних подорожуючих. Ознаки, що дозволяють об'єднати туристів та екскурсантів до категорії міжнародних відвідувачів.

Основні терміни і поняття:

Туризм, міжнародний туризм, індустрія відпочинку, турист, туристичні ресурси, масовий туризм, міжнародні подорожуючі.

Література:

Базова: 1,3,4,5,10

Допоміжна: 1,4,5,7

Тема 2. Міжнародний туризм як економічний та соціокультурний феномен

Мета вивчення теми:

Формування знань щодо міжнародного туризму як економічного та соціокультурного феномену.

Питання до розгляду:

1. Сутність міжнародного туризму. Суб'єкт туризму.
2. Міжнародний туризм як чинник економічного розвитку.
3. Функції туризму: доходна, зовнішньоекономічна функція туризму, створення робочих місць, вирівнююча, ефект мультиплікатора.
4. Соціокультурне значення міжнародного туризму.
5. Прояв негативного впливу міжнародного туризму.

Зміст теми:

Міжнародний туризм: сутність та форми. Становлення системи міжнародної туристичної термінології. Сучасна схема класифікації міжнародних подорожуючих. Ознаки, що дозволяють

об'єднати туристів та екскурсантів до категорії міжнародних відвідувачів. Показники оцінки прямого та непрямого впливу міжнародного туризму на економіку окремих країн. Функції міжнародного туризму: доходна, зовнішньоекономічна, вирівнююча, створення нових робочих місць. Види туристичного мультиплікатора. Основні типи соціокультурних контактів іноземних туристів та місцевого населення. Непрямі соціальні ефекти від розвитку міжнародного туризму. Значення міжнародного туризму для збереження історико-культурної пам'яток, місцевих звичаїв і традицій. Прояви негативного впливу міжнародного туризму на суспільство: екологічні, соціокультурні, психологічні, економічні. Закордонний досвід регулювання екологічного тиску туризму на навколишнє середовище.

Основні терміни і поняття:

Туризм, міжнародний туризм, турист, туристичні ресурси, функція міжнародного туризму, екологічний, соціокультурний, психологічний, економічний вплив туризму.

Література:

Базова: 2,8,11,24,36

Допоміжна: 1,4,5,7

Тема 3. Економічні основи туристичної діяльності

Мета вивчення теми:

Формування знань у студентів щодо економічних основ туристичної діяльності.

Питання до розгляду:

1. Сутність природи послуг.
2. Специфіку властивостей послуг туризму.
3. В чому проявляється комплексність туристичних послуг.

Зміст теми:

Послуги туризму, їх сутність і специфіка та значення туристичного бізнесу в економіці. Комплексність туристичних послуг. Класифікація туризму. Фактори розвитку туристичних послуг. Розробка туристичного продукту.

Основні терміни і поняття:

Туристичний бізнес, інклюзив-тур, пекідж-тур, міжнародний (іноземний) турист

Література:

Базова: 12.16,17,19,20,25

Допоміжна: 7,8,10

Тема 4. Міжнародне регулювання туристичної діяльності

Мета вивчення теми:

Формування знань у студентів щодо основ міжнародного регулювання туристичної діяльності..

Питання до розгляду:

1. Найважливіші віхи діяльності ООН в організації систем міжнародного туристичного співробітництва.
2. Спеціалізовані установи ООН, що займаються питаннями розвитку міжнародного туризму.

Зміст теми:

Роль міжнародних організацій в регулюванні туристичної діяльності. Види, цілі і завдання міжнародних туристичних організацій. Міжнародні туристичні заходи. Інструменти регулювання міжнародної туристичної діяльності. Міжнародні акти, які регулюють туристичну діяльність. ООН в системі міжнародного туристичного співробітництва. Всесвітня туристична організація (ЮНВТО). Класифікація міжнародних туристичних організацій. Нормативно-правові засади розвитку міжнародного туризму.

Основні терміни і поняття:

Міжнародні туристичні організації, ЮНВТО, урядові та неурядові, глобальні і регіональні, універсальні та спеціалізовані організації.

Література:

Базова: 2,3,6,8,19,32

Допоміжна: 1,4,5,7

Тема 5. Статистика міжнародного туризму

Мета вивчення теми:

Формування знань у студентів щодо аналізу статистичних показників міжнародного туризму.

Питання до розгляду:

1. Основні розділи статистики міжнародного туризму.
2. Показники, що характеризують туристичні потоки.
3. Шкала тривалості перебування туристів.
4. Методичні підходи до впорядкування складу туристичних витрат.

Зміст теми:

Історія розвитку статистики міжнародного туризму. Сучасні концептуальні засади статистики міжнародного туризму. Основні статистичні одиниці туризму. Статистика туристських потоків. Статистика туристичних доходів і витрат. Організація і методи статистичного обліку.

Основні терміни і поняття:

Активний, пасивний туризм, туристичний баланс, транспортна статистика.

Література:

Базова: 2,3,4,5, 10-16

Допоміжна: 1,3,2

Тема 6. Історія розвитку сфери гостинності.

Мета вивчення теми:

Формування знань у студентів щодо загальних положень про історію розвитку готельного бізнесу.

Питання до розгляду:

1. Основні історичні періоди розвитку готельної сфери в світі.
2. Чинники становлення та розвитку сфери гостинності.
3. Формування спеціалізованих засобів розміщення.

Зміст теми:

Чинники становлення і розвитку сфери гостинності. Історичні періоди у розвитку сфери гостинності. Характерні особливості та географію формування перших історичних типів засобів розміщення. Історію виникнення закладів розміщення готельного типу у країнах Європи та США у XVI - поч. XX ст. Основні типи закладів харчування в еволюції сфери гостинності. Основні риси та тенденції сучасного розвитку світового готельного господарства. Історію розвитку готельної сфери в Україні.

Основні терміни і поняття:

Готелі та аналогічні засоби розміщення, готель, засоби розміщення туристів, сфера послуг, сфера гостинності, світове готельне господарство.

Література:

Базова: 2-5,4-9,15,18

Допоміжна: 2,4,6,12

Тема 7. Загальні положення про готельний бізнес. Організаційна структура готельного бізнесу

Мета вивчення теми:

Формування знань у студентів щодо загальних положень про готельний бізнес та організаційну структуру готельного бізнесу

Питання до розгляду:

1. Що таке готель?
2. В чому полягає стандартна класифікацію засобів розміщення за рекомендацією ЮНВТО?
3. Охарактеризуйте класифікацію готельних підприємств за рівнем комфорту.

Зміст теми:

Характеристика і особливості готельних послуг. Класифікація готелів. Рівень комфорту закладів готельного типу. Функціональне призначення готельних номерів. Значення організаційної структури. Типи організаційних структур. Розробка організаційної структури в готельному бізнесі. Основні служби готелю.

Основні терміни і поняття:

Готелі та аналогічні засоби розміщення, готель, засоби розміщення туристів, туристські комплекси, санаторні комплекси, комплекси відпочинку, готельні номери, рівень комфорту, місткість номерного фонду.

Література:

Базова: 1,3,4,5,10

Допоміжна: 1,4,5,7

Тема 8. Підходи до класифікації та типізація підприємств ресторанного господарства в країнах світу

Мета вивчення теми:

Формування знань у студентів щодо підходів до класифікації та типізація підприємств ресторанного господарства в країнах світу

Питання до розгляду:

1. Поняття ресторанного господарства.
2. Різновиди закладів ресторанного господарства.
3. Групи закладів ресторанного господарства.
4. Класифікація закладів ресторанного господарства

Зміст теми:

Поняття "модель гостинності" та охарактеризуйте основні концепції гостинності. Поняття "готель", "готельна справа", "готельне господарство". Головні складові послуги розміщення у готелях. Категорії "готельний продукт", назвіть головні рівні готельного продукту. Головні типи готельного продукту. Особливості готельних послуг.

Основні терміни і поняття:

Ресторан, ресторанне господарство, готельний продукт, готель, готельна справа

Література:

Базова: 2,3,6,8,19,32

Допоміжна: 1,4,5,7

Тема 9. Сучасний стан та тенденції розвитку світового готельно-ресторанного господарства

Мета вивчення теми:

Формування знань у студентів щодо сучасного стану та тенденції розвитку світового готельно-ресторанного господарства

Питання до розгляду:

1. Сучасні тенденції розвитку готельної індустрії
2. Сучасні тенденції розвитку туристичної галузі
3. Сучасний стан туризму і готельного бізнесу в Україні

Зміст теми:

Сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку готельно-ресторанного господарства в Європейському туристичному регіоні. Сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку готельно-ресторанного господарства в Азійсько-Тихоокеанському туристичному регіоні, в Американському туристичному регіоні. Сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку готельно-ресторанного господарства в Близькосхідному туристичному регіоні. Сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку готельно-ресторанного господарства в Африканському туристичному регіоні

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України “Про туризм” від 15.09.1995 р. № 324/95-ВР.
2. Закон України “Про підприємництво” від 7.02.1991 р. № 698-
3. Закон України “Про підприємства в Україні” від 27.03.1991 р. № 887-ХІІ.
4. Закон України “Про господарські товариства” від 19.09. 1991 р. № 1576-ХІІ.
5. Закон України “Про правовий статус іноземців” від 04.02.1994 р. № 3929-ХІІ.
6. Закон України “Про туризм” від 15.09. 1995 р. № 324/95-ВР.
7. Закон України “Про внесення змін до Закону України” “Про туризм” від 18.11.2003 р.
8. Закон України “Про ліцензування окремих видів господарської діяльності” від 01.06. 2000 р. № 1775-ІІІ.
9. Указ Президента України “Про Державний комітет молодіжної політики, спорту і туризму України” від 31.05. 2000 р. № 740/2000.
10. Постанова Кабінету Міністрів України “Про Правила в’їзду іноземців в Україну, їх виїзду з України і транзитного проїзду через її територію” від 29.12. 1995 р. № 1074.
11. Постанова Кабінету Міністрів України “Про Програму розвитку туризму до 2005 року” від 28.06. 1997 р. № 702.
12. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження переліку органів ліцензування” від 14.11. 2000 р. № 1698.
13. Постанова Кабінету Міністрів України “Про строки дії ліцензії на проведення певних видів господарської діяльності, розміри і порядок зарахування плати за її видачу” від 29.11. 2000 р. № 1755.
14. Інструкція про умови і правила здійснення підприємницької діяльності, пов’язаної з організацією іноземного і зарубіжного туризму (ліцензійних умовах), і контролі за їх дотриманням / Затверджена наказом Ліцензійної палати України і державного комітету України з туризму від 12.01.1999 р. № 5/1.
15. Методичні рекомендації з організації поїздок вітчизняних туристів за кордон / Затверджено постановою Колегії державного комітету України з туризму від 16.04.1996 р. № 96/8.
16. Програма забезпечення захисту і безпеки туристів / Затверджено постановою Колегії державного комітету України з туризму від 08.10.1996 р. № 96/5.
17. “Про затвердження Правил користування готелями і надання готельних послуг в Україні” / Наказ Державного комітету по житлово- комунальному господарству України і Державного комітету України з туризму від 10.09.1996 р. № 77/44.
18. Правила обов’язкової сертифікації послуг харчування / Затверджено наказом Державного стандарту України від 27.01.1999 р. № 37.
19. Правила обов’язкової сертифікації готельних послуг / Затверджено наказом Державного стандарту України від 27.01.1999 р. № 37.
20. Александрова А.Ю. География мировой индустрии туризма: Учеб. пособие. - М.: Изд-во Московского университета, 1998. - 89 с.
21. Балабанов И. Т., Балабанов А. И. Экономика туризма: Учеб. пособие. - М.: Финансы и статистика, 2000. - 176 с.: ил.
22. Бойко М. Наукові засади обґрунтування підприємницької стратегії у сфері готельного господарства // Вісник КНТЕУ. – 2002. - № 3. С. 45-51.
23. Бондаренко Г.А. Гостиничное и ресторанное хозяйство: Учебно-практ. пособие. Мн.: БГЭУ, 1999.
24. Борисов К. Г. Международный туризм и право. - М., 1999.

25. Браймер Р. А. Основы управления в индустрии гостеприимства / Пер. с англ. - М.: Аспект Пресс, 1995. - 382 с.
  26. Волков Ю. Ф. Введение в гостиничный и туристический бизнес. – Ростов-на-Дону: «Феникс», 2003. – 348 с.
  27. Восколович Н.А. Маркетинг туристических услуг. – М.: МГУ, ТЕИС, 2001.
  28. Гостиничный и туристский бизнес/ Под ред. А.Д. Чудновского. М.: Ассоциация авторов и издателей "Тандем", 1998.
  29. Гуляев В. Г. Организация туристской деятельности. — М.: Нолидж, 1996.
  30. Гуляев В.Г. Организация туристской деятельности: Учебное пособие. - М.: НОЛИДЖ. 1996.-312с.
  31. Долматов Г.М. Международный туристский бизнес: история, реальность и перспективы. – Ростов-на-Дону: «Феникс», 2001.
  32. Дурович А. П. Маркетинг в туризме. — М.: Институт дистанционного образования; МЭСИ, 2000.
  33. Ефремова М.В. Основы технологии туристского бизнеса. – М.:«Ось-89», 1999.
  34. Ильина Е. Н. Туризм и путешествия. Создание туристской фирмы. Агентский бизнес. — М.: Физкультура и спорт, 1998.
  35. Ильина Е. Н. Туроперейтинг: организация деятельности. — М.: Финансы и статистика, 2001.
  36. Ильина Е. Н. Туроперейтинг: стратегия и финансы. — М.: Финансы и статистика, 2002.
  37. Исмаев Д.К. Маркетинг и управление качеством гостиничных услуг: Учеб. пособие. М.: Московская академия туристского и гостинично-ресторанного бизнеса при правительстве Москвы, 2000.
  38. Х. Монтанер Монтехано. Структура туристического рынка: Учеб. пособив Пер. с испанского. - Смоленск; Изд-во СГУ. 1997. - 230 с.
- Допоміжна
1. Кабушкин Н. И. Менеджмент туризма: Учеб. пособие. -Минск.:Изд-во БГЭУ, 1999. – 644 с.
  2. Кабушкин Н. И., Бондаренко Г.А. Менеджмент гостиниц и ресторанов. – Мн.: Новое знание, 2002.
  3. Квартальнов В. А. Иностраный туризм. – М.: ФиС, 2001.
  4. Квартальнов В. А. Стратегический менеджмент в туризме: Современный опыт управления. – М.:ФиС,1999.
  5. Квартальнов В. А. Туризм: теория и практика: Избранные труды: В 5 т. - М.: Финансы и статистика, 1998.
  6. Кифяк В. Ф. Організація туристичної діяльності в Україні: Навчальний посібник. — Чернівці: Книги – ХХІ, 2003. – 300 с.
  7. Котлер Ф., Боуэн Дж., Мейкенз Дж. Маркетинг. Гостеприимство и туризм: Учебник для вузов. - М.: ЮНИТИ, 1998. - 787 с.
  8. Левковська Л., Чабан Р., Мунін Г. Стан і перспективи розвитку туризму та готельного бізнесу в Україні // Економіка України. – 2003. - № 6. – С. 31-36.
  9. Лесник А.Л. Практика маркетинга в гостиничном и ресторанном бизнесе. — М.: Товарищ, 2000.
  10. Любіцева О. О. Методика розробки турів: Навчальний посібник. — К.: Альтерпрес, 2003. – 104 с.
- Інформаційні ресурси:
1. Готелі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://hotels24.ua/all_shares/.

2. Готелі Харкова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukrhotels.net/pages/kharkov/kharkov-hotel.htm>.
3. . Інформація про туристичні виставки в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.autoexpo.ua/ex/toursalon/, www.uittkiev.com.
4. ЛигаЗакон. – Режим доступа : www.liga.net
5. Нормативні акти України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.nau.kiev.ua.
6. Офіційний сайт Всесвітньої організації туризму. – Режим доступу : www.world-tourism.org.
7. Офіційний сайт державної служби туризму й курортів України. – Режим доступу : www.tourism.gov.ua.
8. Офіційний сайт Міністерства культури і туризму України. – Режим доступу : www.mincult.gov.ua.
9. Посилання на сайти офіційних туристичних організацій за країнами світу. – Режим доступу : www.towd.com.
10. Посилання на сайти, присвячені туризму, за країнами. – Режим доступу : www.123world.com/index.html.
11. Прем'єр Готелі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.premier-hotels.com.ua/ua.html>.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ
ЗАНЯТЬ**

**ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ
ТУРИСТИЧНО-ГОТЕЛЬНОЇ СПРАВИ ТА ЇЇ РОЛЬ У СВІТОВОМУ
ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ.**

Тема 1. Розвиток туристично-готельної справи

Контрольні питання:

4. Міжнародний туризм: сутність та форми.
5. Становлення системи міжнародної туристичної термінології.
6. Сучасна схема класифікації міжнародних подорожуючих.

Проблемні питання

1. Еволюція становлення туризму.
2. Історичний шлях розвитку підприємств індустрії відпочинку.
3. Міжнародний туризм: сутність та форми.
4. Становлення системи міжнародної туристичної термінології: туристично-готельний бізнес, турист, туристичні ресурси, туристична індустрія.
5. Сучасний туризм, елітарний туризм, масовий туризм.
6. сучасний етап або масовий туризм.
7. Сучасна схема класифікації міжнародних подорожуючих.
8. Ознаки, що дозволяють об'єднати туристів та екскурсантів до категорії міжнародних відвідувачів.

Ключові терміни і поняття

Туризм, міжнародний туризм, індустрія відпочинку, турист, туристичні ресурси, масовий туризм, міжнародні подорожуючі.

Література:

Базова: 1,3,4,5,10

Допоміжна: 1,4,5,7

Тема 2. Міжнародний туризм як економічний та соціокультурний феномен

Контрольні питання:

6. Сутність міжнародного туризму. Суб'єкт туризму.
7. Міжнародний туризм як чинник економічного розвитку.
8. Функції туризму: доходна, зовнішньоекономічна функція туризму, створення робочих місць, вирівнююча, ефект мультиплікатора.
9. Соціокультурне значення міжнародного туризму.
10. Прояв негативного впливу міжнародного туризму.

Проблемні питання

1. Міжнародний туризм: сутність та форми.
2. Становлення системи міжнародної туристичної термінології.
3. Сучасна схема класифікації міжнародних подорожуючих.
4. Ознаки, що дозволяють об'єднати туристів та екскурсантів до категорії міжнародних відвідувачів.
5. Показники оцінки прямого та непрямого впливу міжнародного туризму на економіку окремих країн.
6. Функції міжнародного туризму: доходна, зовнішньоекономічна, вирівнююча, створення нових робочих місць.
7. Види туристичного мультиплікатора.
8. Основні типи соціокультурних контактів іноземних туристів та місцевого населення.
9. Непрямі соціальні ефекти від розвитку міжнародного туризму.
10. Значення міжнародного туризму для збереження історико-культурної пам'яток, місцевих звичаїв і традицій.
11. Прояви негативного впливу міжнародного туризму на суспільство: екологічні, соціокультурні, психологічні, економічні.

12. Закордонний досвід регулювання екологічного тиску туризму на навколишнє середовище.

Ключові терміни і поняття

Туризм, міжнародний туризм, турист, туристичні ресурси, функція міжнародного туризму, екологічний, соціокультурний, психологічний, економічний вплив туризму.

Література:

Базова: 2,8,11,24,36

Допоміжна: 1,4,5,7

Тема 3. Економічні основи туристичної діяльності

Контрольні питання

4. Сутність природи послуг.
5. Специфіку властивостей послуг туризму.
6. В чому проявляється комплексність туристичних послуг.

Проблемні питання

1. Послуги туризму, їх сутність і специфіка та значення туристичного бізнесу в економіці.
2. Комплексність туристичних послуг.
3. Класифікація туризму.
4. Фактори розвитку туристичних послуг.
5. Розробка туристичного продукту.

Ключові терміни і поняття

Туристичний бізнес, інклюзив-тур, пекідж-тур, міжнародний (іноземний) турист

Література:

Тема 4. Міжнародне регулювання туристичної діяльності***Контрольні питання***

1. Історія створення Всесвітньої туристичної організації.
2. Структура управління ЮНВТО: генеральна асамблея, виконавча рада, секретаріат.
3. Функції регіональних комісій ЮНВТО.
4. Основні напрями діяльності ЮНВТО та механізм забезпечення фінансування її бюджетних витрат.

Проблемні питання

1. Класифікація міжнародних туристичних організацій. Їх типи і види: урядові та неурядові, глобальні і регіональні, універсальні та спеціалізовані.
2. Характеристика діяльності найбільших всесвітніх та європейських туристичних організацій Норми міжнародного туристичного права.
3. Загальна резолюція римської конференції ООН з міжнародного туризму та подорожей 1963 року.
4. Заключний акт Наради з безпеки та співробітництва у Європі 1975 року.
5. Манільська декларація ВТО зі світового туризму 1980 року.
6. Документ Акапулько Всесвітньої наради з туризму 1982 року.
7. Кодекс туриста та Хартія туризму.
8. Гаазька декларація по туризму 1989 року.
9. Декларація світового туристичного форуму Всесвітньої конференції міністрів з туризму 1994 році.

Ключові терміни і поняття

Міжнародні туристичні організації, ЮНВТО, урядові та неурядові, глобальні і регіональні, універсальні та спеціалізовані організації.

Література:**Базова: 2,3,6,8,19,32****Допоміжна: 1,4,5,7****Тема 5. Статистика міжнародного туризму*****Контрольні питання***

1. Історія появи та розвитку статистичного обліку у міжнародному туризмі.
2. Цілі і завдання туристичної статистики.
3. Міжнародні симпозиуми зі статистики туризму.

Проблемні питання

1. Основні розділи статистики міжнародного туризму.
2. Показники, що характеризують туристичні потоки.
3. Шкала тривалості перебування туристів.
4. Методичні підходи до впорядкування складу туристичних витрат.
5. Фактори впливу на величину і структуру витрат туристів під час подорожі.
6. Країни активного та пасивного туризму.
7. Поняття туристичного балансу.
8. Соціально-економічні передумови формування позитивного туристичного балансу країни.
9. Загальна характеристика країн з негативним туристичним балансом.
10. Рекомендації Міжнародного валютного фонду щодо структури активу та пасиву платіжного балансу країни за розділом «Туризм».
11. Методи статистичних спостережень через звітність: облік на кордоні та реєстрація прибуттів в засобах розміщення.
12. Транспортна статистика.
13. Банківський метод розрахунку вартісних показників розвитку міжнародного туризму.

14. Організація спеціальних статистичних спостережень в туризмі.
15. Визначення мети, об'єкта, одиниці, програми, методу, суб'єктів, строків та місця проведення спеціального статистичного 10 спостереження.
16. Показники динаміки кількості туристичних прибуттів та доходів від міжнародного туризму.
17. Середньорічні темпи зростання світових туристичних потоків.
18. Країни-лідери за відвідуваністю, надходженнями від туризму і витратами на туризм у світі та Європі.
19. Кількісні оцінки перспектив розвитку міжнародного туризму.

Ключові терміни і поняття

Активний, пасивний туризм, туристичний баланс, транспортна статистика.

Література:

Базова: 2,3,4,5, 10-16

Допоміжна: 1,3,2

Тема 6. Історія розвитку сфери гостинності

Контрольні питання

1. Основні історичні періоди розвитку готельної сфери в світі.
2. Чинники становлення та розвитку сфери гостинності.
3. Формування спеціалізованих засобів розміщення.

Проблемні питання

1. Назвіть головні чинники становлення і розвитку сфери гостинності.
2. Назвіть головні історичні періоди у розвитку сфери гостинності.
3. Охарактеризуйте характерні особливості та географію формування перших історичних типів засобів розміщення.

4. Проаналізуйте історію виникнення закладів розміщення готельного типу у країнах Європи та США у XVI - поч. XX ст.

5. Назвіть та охарактеризуйте основні типи закладів харчування в еволюції сфери гостинності.

6. Опишіть основні риси та тенденції сучасного розвитку світового готельного господарства.

7. Охарактеризуйте історію розвитку готельної сфери в Україні.

Література:

Базова: 2,3,6,8,19,32

Допоміжна: 1,4,5,7

Ключові терміни і поняття

Сфера послуг, сфера гостинності, світове готельне господарство

Тема 7. Загальні положення про готельний бізнес. Організаційна структура готельного бізнесу

Контрольні питання

1. Що таке готель?
2. В чому полягає стандартна класифікацію засобів розміщення за рекомендацією ЮНВТО?
3. Охарактеризуйте класифікацію готельних підприємств за рівнем комфорту.

Проблемні питання

1. Характеристика і особливості готельних послуг.
2. Класифікація готелів.
3. Рівень комфорту закладів готельного типу.
4. Функціональне призначення готельних номерів.
5. Значення організаційної структури.
6. Типи організаційних структур.

7. Розробка організаційної структури в готельному бізнесі.
8. Основні служби готелю.

Ключові терміни і поняття

Готелі та аналогічні засоби розміщення, готель, засоби розміщення туристів, туристські комплекси, санаторні комплекси, комплекси відпочинку, готельні номери, рівень комфорту, місткість номерного фонду.

Література:

Базова: 2-5,4-9,15,18

Допоміжна: 2,4,6,12

Тема 8. Підходи до класифікації та типізація підприємств ресторанного господарства в країнах світу

Контрольні питання

5. Поняття ресторанного господарства.
6. Різновиди закладів ресторанного господарства.
7. Групи закладів ресторанного господарства.
8. Класифікація закладів ресторанного господарства

Проблемні питання

1. Розкрийте зміст поняття "модель гостинності" та охарактеризуйте основні концепції гостинності.
2. Охарактеризуйте зміст поняття "готель", "готельна справа", "готельне господарство".
3. Назвіть головні складові послуги розміщення у готелях.
4. Дайте визначення категорії "готельний продукт", назвіть головні рівні готельного продукту.
5. Назвіть та охарактеризуйте головні типи готельного продукту.
6. Назвіть та охарактеризуйте особливості готельних послуг.

7. Які категорії засобів розміщення виділяються згідно типології WTO, охарактеризуйте їх типові ознаки.
8. Назвіть та проаналізуйте головні ознаки типології готельних підприємств.
9. Дайте характеристику головним видам засобів розміщення готельного типу.
10. Назвіть головні принципи класифікації готельних підприємств.
11. Охарактеризуйте відомі системи класифікації готелів у країнах світу.
12. Дайте характеристику класифікації готелів в Україні.
13. Назвіть та охарактеризуйте типи готельних номерів згідно міжнародного досвіду класифікації.

Ключові терміни і поняття

Ресторан, ресторанне господарство, готельний продукт, готель, готельна справа

Література:

Базова: 2,3,6,8,19,32

Допоміжна: 1,4,5,7

Тема 9. Сучасний стан та тенденції розвитку світового готельно-ресторанного господарства

Контрольні питання

1. Сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку готельно-ресторанного господарства в Європейському туристичному регіоні
2. Сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку готельно-ресторанного господарства в Азійсько-Тихоокеанському туристичному регіоні, в Американському туристичному регіоні

3. Сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку готельно-ресторанного господарства в Близькосхідному туристичному регіоні
4. Сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку готельно-ресторанного господарства в Африканському туристичному регіоні

Проблемні питання

1. Сучасні тенденції розвитку готельної індустрії
2. Сучасні тенденції розвитку туристичної галузі
3. Сучасний стан туризму і готельного бізнесу в Україні
4. Сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку готельно-ресторанного господарства в Європейському туристичному регіоні
5. Сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку готельно-ресторанного господарства в Азійсько-Тихоокеанському туристичному регіоні, в Американському туристичному регіоні
6. Сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку готельно-ресторанного господарства в Близькосхідному туристичному регіоні
7. Сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку готельно-ресторанного господарства в Африканському туристичному регіоні

Ключові терміни і поняття

Література:

Базова: 2,3,6,8,19,32

Допоміжна: 1,4,5,7

ЛІТЕРАТУРА

39. Закон України “Про туризм” від 15.09.1995 р. № 324/95-ВР.
40. Закон України “Про підприємництво” від 7.02.1991 р. № 698-
41. Закон України “Про підприємства в Україні” від 27.03.1991 р. № 887-ХІІ.
42. Закон України “Про господарські товариства” від 19.09. 1991 р. № 1576-ХІІ.
43. Закон України “Про правовий статус іноземців” від 04.02.1994 р. № 3929-ХІІ.
44. Закон України “Про туризм” від 15.09. 1995 р. № 324/95-ВР.
45. Закон України “Про внесення змін до Закону України” “Про туризм” від 18.11.2003 р.
46. Закон України “Про ліцензування окремих видів господарської діяльності” від 01.06. 2000 р. № 1775-ІІІ.
47. Указ Президента України “Про Державний комітет молодіжної політики, спорту і туризму України” від 31.05. 2000 р. № 740/2000.
48. Постанова Кабінету Міністрів України “Про Правила в’їзду іноземців в Україну, їх виїзду з України і транзитного проїзду через її територію” від 29.12. 1995 р. № 1074.
49. Постанова Кабінету Міністрів України “Про Програму розвитку туризму до 2005 року” від 28.06. 1997 р. № 702.
50. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження переліку органів ліцензування” від 14.11. 2000 р. № 1698.
51. Постанова Кабінету Міністрів України “Про строки дії ліцензії на проведення певних видів господарської діяльності, розміри і порядок зарахування плати за її видачу” від 29.11. 2000 р. № 1755.
52. Інструкція про умови і правила здійснення підприємницької діяльності, пов’язаної з організацією іноземного і зарубіжного туризму (ліцензійних умовах), і контролі за їх дотриманням / Затверджена наказом Ліцензійної палати України і державного комітету України з туризму від 12.01.1999 р. № 5/1.

53. Методичні рекомендації з організації поїздок вітчизняних туристів за кордон / Затверджено постановою Колегії державного комітету України з туризму від 16.04.1996 р. № 96/8.
54. Програма забезпечення захисту і безпеки туристів / Затверджено постановою Колегії державного комітету України з туризму від 08.10.1996 р. № 96/5.
55. “Про затвердження Правил користування готелями і надання готельних послуг в Україні” / Наказ Державного комітету по житлово- комунальному господарству України і Державного комітету України з туризму від 10.09.1996 р. № 77/44.
56. Правила обов’язкової сертифікації послуг харчування / Затверджено наказом Державного стандарту України від 27.01.1999 р. № 37.
57. Правила обов’язкової сертифікації готельних послуг / Затверджено наказом Державного стандарту України від 27.01.1999 р. № 37.
58. Александрова А.Ю. География мировой индустрии туризма: Учеб. пособие. - М.: Изд-во Московского университета, 1998. - 89 с.
59. Балабанов И. Т., Балабанов А. И. Экономика туризма: Учеб. пособие. - М.: Финансы и статистика, 2000. - 176 с.: ил.
60. Бойко М. Наукові засади обґрунтування підприємницької стратегії у сфері готельного господарства // Вісник КНТЕУ. – 2002. - № 3. С. 45-51.
61. Бондаренко Г.А. Гостиничное и ресторанное хозяйство: Учебно-практ. пособие. Мн.: БГЭУ, 1999.
62. Борисов К. Г. Международный туризм и право. - М., 1999.
63. Браймер Р. А. Основы управления в индустрии гостеприимства / Пер. с англ. - М.: Аспект Пресс, 1995. - 382 с.
64. Волков Ю. Ф. Введение в гостиничный и туристический бизнес. – Ростов-на-Дону: «Феникс», 2003. – 348 с.
65. Восколович Н.А. Маркетинг туристических услуг. – М.: МГУ, ТЕИС, 2001.
66. Гостиничный и туристский бизнес / Под ред. А.Д. Чудновского. М.: Ассоциация авторов и издателей "Тандем", 1998.
67. Гуляев В. Г. Организация туристской деятельности. — М.: Нолидж, 1996.

68. Гуляев В.Г. Организация туристской деятельности: Учебное пособие. - М.: НОЛИДЖ. 1996.-312с.
69. Долматов Г.М. Международный туристский бизнес: история, реальность и перспективы. – Ростов-на-Дону: «Феникс», 2001.
70. Дурович А. П. Маркетинг в туризме. — М.: Институт дистанционного образования; МЭСИ, 2000.
71. Ефремова М.В. Основы технологии туристского бизнеса. – М.:«Ось-89», 1999.
72. Ильина Е. Н. Туризм и путешествия. Создание туристской фирмы. Агентский бизнес. — М.: Физкультура и спорт, 1998.
73. Ильина Е. Н. Туроперейтинг: организация деятельности. — М.: Финансы и статистика, 2001.
74. Ильина Е. Н. Туроперейтинг: стратегия и финансы. — М.: Финансы и статистика, 2002.
75. Исмаев Д.К. Маркетинг и управление качеством гостиничных услуг: Учеб. пособие. М.: Московская академия туристского и гостинично-ресторанного бизнеса при правительстве Москвы, 2000.
76. Х. Монтанер Монтехано. Структура туристического рынка: Учеб. пособив Пер. с испанского. - Смоленск; Изд-во СГУ. 1997. - 230 с.
- Допоміжна
11. Кабушкин Н. И. Менеджмент туризма: Учеб. пособие. -Минск.:Изд-во БГЭУ, 1999. – 644 с.
12. Кабушкин Н. И., Бондаренко Г.А. Менеджмент гостиниц и ресторанов. – Мн.: Новое знание, 2002.
13. Квартальнов В. А. Иностраный туризм. – М.: ФиС, 2001.
14. Квартальнов В. А. Стратегический менеджмент в туризме: Современный опыт управления. – М.:ФиС,1999.
15. Квартальнов В. А. Туризм: теория и практика: Избранные труды: В 5 т. - М.: Финансы и статистика, 1998.
16. Кифяк В. Ф. Організація туристичної діяльності в Україні: Навчальний посібник. — Чернівці: Книги – ХХІ, 2003. – 300 с.

17. Котлер Ф., Боуэн Дж., Мейкенз Дж. Маркетинг. Гостеприимство и туризм: Учебник для вузов. - М.: ЮНИТИ, 1998. - 787 с.

18. Левковська Л., Чабан Р., Мунін Г. Стан і перспективи розвитку туризму та готельного бізнесу в Україні // Економіка України. – 2003. - № 6. – С. 31-36.

19. Лесник А.Л. Практика маркетинга в гостиничном и ресторанном бизнесе. — М.: Товарищ, 2000.

20. Любіцева О. О. Методика розробки турів: Навчальний посібник. — К.: Альтерпрес, 2003. – 104 с.

Інформаційні ресурси:

12. Готелі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://hotels24.ua/all_shares/.

13. Готелі Харкова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukrhotels.net/pages/kharkov/kharkov-hotel.htm>.

14. Інформація про туристичні виставки в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.autoexpo.ua/ex/toursalon/, www.uittkiev.com.

15. ЛігаЗакон. – Режим доступу : www.liga.net

16. Нормативні акти України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.nau.kiev.ua.

17. Офіційний сайт Всесвітньої організації туризму. – Режим доступу : www.world-tourism.org.

18. Офіційний сайт державної служби туризму й курортів України. – Режим доступу : www.tourism.gov.ua.

19. Офіційний сайт Міністерства культури і туризму України. – Режим доступу : www.mincult.gov.ua.

20. Посилання на сайти офіційних туристичних організацій за країнами світу. – Режим доступу : www.towd.com.

21. Посилання на сайти, присвячені туризму, за країнами. – Режим доступу : www.123world.com/index.html.

22. Прем'єр Готелі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.premier-hotels.com.ua/ua.html>.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ
ЗАНЯТЬ**

**ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ
ТУРИСТИЧНО-ГОТЕЛЬНОЇ СПРАВИ ТА ЇЇ РОЛЬ У СВІТОВОМУ
ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ.**

Тема 1. Розвиток туристично-готельної справи

Контрольні питання:

7. Міжнародний туризм: сутність та форми.
8. Становлення системи міжнародної туристичної термінології.
9. Сучасна схема класифікації міжнародних подорожуючих.

Проблемні питання

9. Еволюція становлення туризму.
10. Історичний шлях розвитку підприємств індустрії відпочинку.
11. Міжнародний туризм: сутність та форми.
12. Становлення системи міжнародної туристичної термінології: туристично-готельний бізнес, турист, туристичні ресурси, туристична індустрія.
13. Сучасний туризм, елітарний туризм, масовий туризм.
14. сучасний етап або масовий туризм.
15. Сучасна схема класифікації міжнародних подорожуючих.
16. Ознаки, що дозволяють об'єднати туристів та екскурсантів до категорії міжнародних відвідувачів.

Ключові терміни і поняття

Туризм, міжнародний туризм, індустрія відпочинку, турист, туристичні ресурси, масовий туризм, міжнародні подорожуючі.

Література:

Базова: 1,3,4,5,10

Допоміжна: 1,4,5,7

Тема 2. Міжнародний туризм як економічний та соціокультурний феномен

Контрольні питання:

11. Сутність міжнародного туризму. Суб'єкт туризму.
12. Міжнародний туризм як чинник економічного розвитку.
13. Функції туризму: доходна, зовнішньоекономічна функція туризму, створення робочих місць, вирівнююча, ефект мультиплікатора.
14. Соціокультурне значення міжнародного туризму.
15. Прояв негативного впливу міжнародного туризму.

Проблемні питання

13. Міжнародний туризм: сутність та форми.
14. Становлення системи міжнародної туристичної термінології.
15. Сучасна схема класифікації міжнародних подорожуючих.
16. Ознаки, що дозволяють об'єднати туристів та екскурсантів до категорії міжнародних відвідувачів.
17. Показники оцінки прямого та непрямого впливу міжнародного туризму на економіку окремих країн.
18. Функції міжнародного туризму: доходна, зовнішньоекономічна, вирівнююча, створення нових робочих місць.
19. Види туристичного мультиплікатора.
20. Основні типи соціокультурних контактів іноземних туристів та місцевого населення.
21. Непрямі соціальні ефекти від розвитку міжнародного туризму.
22. Значення міжнародного туризму для збереження історико-культурної пам'яток, місцевих звичаїв і традицій.
23. Прояви негативного впливу міжнародного туризму на суспільство: екологічні, соціокультурні, психологічні, економічні.

24. Закордонний досвід регулювання екологічного тиску туризму на навколишнє середовище.

Ключові терміни і поняття

Туризм, міжнародний туризм, турист, туристичні ресурси, функція міжнародного туризму, екологічний, соціокультурний, психологічний, економічний вплив туризму.

Література:

Базова: 2,8,11,24,36

Допоміжна: 1,4,5,7

Тема 3. Економічні основи туристичної діяльності

Контрольні питання

7. Сутність природи послуг.
8. Специфіку властивостей послуг туризму.
9. В чому проявляється комплексність туристичних послуг.

Проблемні питання

6. Послуги туризму, їх сутність і специфіка та значення туристичного бізнесу в економіці.
7. Комплексність туристичних послуг.
8. Класифікація туризму.
9. Фактори розвитку туристичних послуг.
10. Розробка туристичного продукту.

Ключові терміни і поняття

Туристичний бізнес, інклюзив-тур, пекідж-тур, міжнародний (іноземний) турист

Література:

Тема 4. Міжнародне регулювання туристичної діяльності***Контрольні питання***

5. Історія створення Всесвітньої туристичної організації.
6. Структура управління ЮНВТО: генеральна асамблея, виконавча рада, секретаріат.
7. Функції регіональних комісій ЮНВТО.
8. Основні напрями діяльності ЮНВТО та механізм забезпечення фінансування її бюджетних витрат.

Проблемні питання

10. Класифікація міжнародних туристичних організацій. Їх типи і види: урядові та неурядові, глобальні і регіональні, універсальні та спеціалізовані.
11. Характеристика діяльності найбільших всесвітніх та європейських туристичних організацій Норми міжнародного туристичного права.
12. Загальна резолюція римської конференції ООН з міжнародного туризму та подорожей 1963 року.
13. Заключний акт Наради з безпеки та співробітництва у Європі 1975 року.
14. Манільська декларація ВТО зі світового туризму 1980 року.
15. Документ Акапулько Всесвітньої наради з туризму 1982 року.
16. Кодекс туриста та Хартія туризму.
17. Гаазька декларація по туризму 1989 року.
18. Декларація світового туристичного форуму Всесвітньої конференції міністрів з туризму 1994 році.

Ключові терміни і поняття

Міжнародні туристичні організації, ЮНВТО, урядові та неурядові, глобальні і регіональні, універсальні та спеціалізовані організації.

Література:**Базова: 2,3,6,8,19,32****Допоміжна: 1,4,5,7****Тема 5. Статистика міжнародного туризму*****Контрольні питання***

4. Історія появи та розвитку статистичного обліку у міжнародному туризмі.
5. Цілі і завдання туристичної статистики.
6. Міжнародні симпозиуми зі статистики туризму.

Проблемні питання

20. Основні розділи статистики міжнародного туризму.
21. Показники, що характеризують туристичні потоки.
22. Шкала тривалості перебування туристів.
23. Методичні підходи до впорядкування складу туристичних витрат.
24. Фактори впливу на величину і структуру витрат туристів під час подорожі.
25. Країни активного та пасивного туризму.
26. Поняття туристичного балансу.
27. Соціально-економічні передумови формування позитивного туристичного балансу країни.
28. Загальна характеристика країн з негативним туристичним балансом.
29. Рекомендації Міжнародного валютного фонду щодо структури активу та пасиву платіжного балансу країни за розділом «Туризм».
30. Методи статистичних спостережень через звітність: облік на кордоні та реєстрація прибуттів в засобах розміщення.
31. Транспортна статистика.
32. Банківський метод розрахунку вартісних показників розвитку міжнародного туризму.

33. Організація спеціальних статистичних спостережень в туризмі.
34. Визначення мети, об'єкта, одиниці, програми, методу, суб'єктів, строків та місця проведення спеціального статистичного 10 спостереження.
35. Показники динаміки кількості туристичних прибуттів та доходів від міжнародного туризму.
36. Середньорічні темпи зростання світових туристичних потоків.
37. Країни-лідери за відвідуваністю, надходженнями від туризму і витратами на туризм у світі та Європі.
38. Кількісні оцінки перспектив розвитку міжнародного туризму.

Ключові терміни і поняття

Активний, пасивний туризм, туристичний баланс, транспортна статистика.

Література:

Базова: 2,3,4,5, 10-16

Допоміжна: 1,3,2

Тема 6. Історія розвитку сфери гостинності

Контрольні питання

4. Основні історичні періоди розвитку готельної сфери в світі.
5. Чинники становлення та розвитку сфери гостинності.
6. Формування спеціалізованих засобів розміщення.

Проблемні питання

1. Назвіть головні чинники становлення і розвитку сфери гостинності.
2. Назвіть головні історичні періоди у розвитку сфери гостинності.
3. Охарактеризуйте характерні особливості та географію формування перших історичних типів засобів розміщення.

4. Проаналізуйте історію виникнення закладів розміщення готельного типу у країнах Європи та США у XVI - поч. XX ст.

5. Назвіть та охарактеризуйте основні типи закладів харчування в еволюції сфери гостинності.

6. Опишіть основні риси та тенденції сучасного розвитку світового готельного господарства.

7. Охарактеризуйте історію розвитку готельної сфери в Україні.

Література:

Базова: 2,3,6,8,19,32

Допоміжна: 1,4,5,7

Ключові терміни і поняття

Сфера послуг, сфера гостинності, світове готельне господарство

Тема 7. Загальні положення про готельний бізнес. Організаційна структура готельного бізнесу

Контрольні питання

4. Що таке готель?
5. В чому полягає стандартна класифікацію засобів розміщення за рекомендацією ЮНВТО?
6. Охарактеризуйте класифікацію готельних підприємств за рівнем комфорту.

Проблемні питання

9. Характеристика і особливості готельних послуг.
10. Класифікація готелів.
11. Рівень комфорту закладів готельного типу.
12. Функціональне призначення готельних номерів.
13. Значення організаційної структури.
14. Типи організаційних структур.

15. Розробка організаційної структури в готельному бізнесі.
16. Основні служби готелю.

Ключові терміни і поняття

Готелі та аналогічні засоби розміщення, готель, засоби розміщення туристів, туристські комплекси, санаторні комплекси, комплекси відпочинку, готельні номери, рівень комфорту, місткість номерного фонду.

Література:

Базова: 2-5,4-9,15,18

Допоміжна: 2,4,6,12

Тема 8. Підходи до класифікації та типізація підприємств ресторанного господарства в країнах світу

Контрольні питання

9. Поняття ресторанного господарства.
10. Різновиди закладів ресторанного господарства.
11. Групи закладів ресторанного господарства.
12. Класифікація закладів ресторанного господарства

Проблемні питання

1. Розкрийте зміст поняття "модель гостинності" та охарактеризуйте основні концепції гостинності.
2. Охарактеризуйте зміст поняття "готель", "готельна справа", "готельне господарство".
3. Назвіть головні складові послуги розміщення у готелях.
4. Дайте визначення категорії "готельний продукт", назвіть головні рівні готельного продукту.
5. Назвіть та охарактеризуйте головні типи готельного продукту.
6. Назвіть та охарактеризуйте особливості готельних послуг.

7. Які категорії засобів розміщення виділяються згідно типології ВТО, охарактеризуйте їх типові ознаки.
8. Назвіть та проаналізуйте головні ознаки типології готельних підприємств.
9. Дайте характеристику головним видам засобів розміщення готельного типу.
10. Назвіть головні принципи класифікації готельних підприємств.
11. Охарактеризуйте відомі системи класифікації готелів у країнах світу.
12. Дайте характеристику класифікації готелів в Україні.
13. Назвіть та охарактеризуйте типи готельних номерів згідно міжнародного досвіду класифікації.

Ключові терміни і поняття

Ресторан, ресторанне господарство, готельний продукт, готель, готельна справа

Література:

Базова: 2,3,6,8,19,32

Допоміжна: 1,4,5,7

Тема 9. Сучасний стан та тенденції розвитку світового готельно-ресторанного господарства

Контрольні питання

5. Сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку готельно-ресторанного господарства в Європейському туристичному регіоні
6. Сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку готельно-ресторанного господарства в Азійсько-Тихоокеанському туристичному регіоні, в Американському туристичному регіоні

7. Сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку готельно-ресторанного господарства в Близькосхідному туристичному регіоні
8. Сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку готельно-ресторанного господарства в Африканському туристичному регіоні

Проблемні питання

1. Сучасні тенденції розвитку готельної індустрії
2. Сучасні тенденції розвитку туристичної галузі
3. Сучасний стан туризму і готельного бізнесу в Україні
4. Сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку готельно-ресторанного господарства в Європейському туристичному регіоні
5. Сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку готельно-ресторанного господарства в Азійсько-Тихоокеанському туристичному регіоні, в Американському туристичному регіоні
6. Сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку готельно-ресторанного господарства в Близькосхідному туристичному регіоні
7. Сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку готельно-ресторанного господарства в Африканському туристичному регіоні

Ключові терміни і поняття

Література:

Базова: 2,3,6,8,19,32

Допоміжна: 1,4,5,7

ЛІТЕРАТУРА

77. Закон України “Про туризм” від 15.09.1995 р. № 324/95-ВР.
78. Закон України “Про підприємництво” від 7.02.1991 р. № 698-
79. Закон України “Про підприємства в Україні” від 27.03.1991 р. № 887-ХІІ.
80. Закон України “Про господарські товариства” від 19.09. 1991 р. № 1576-ХІІ.
81. Закон України “Про правовий статус іноземців” від 04.02.1994 р. № 3929-ХІІ.
82. Закон України “Про туризм” від 15.09. 1995 р. № 324/95-ВР.
83. Закон України “Про внесення змін до Закону України” “Про туризм” від 18.11.2003 р.
84. Закон України “Про ліцензування окремих видів господарської діяльності” від 01.06. 2000 р. № 1775-ІІІ.
85. Указ Президента України “Про Державний комітет молодіжної політики, спорту і туризму України” від 31.05. 2000 р. № 740/2000.
86. Постанова Кабінету Міністрів України “Про Правила в’їзду іноземців в Україну, їх виїзду з України і транзитного проїзду через її територію” від 29.12. 1995 р. № 1074.
87. Постанова Кабінету Міністрів України “Про Програму розвитку туризму до 2005 року” від 28.06. 1997 р. № 702.
88. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження переліку органів ліцензування” від 14.11. 2000 р. № 1698.
89. Постанова Кабінету Міністрів України “Про строки дії ліцензії на проведення певних видів господарської діяльності, розміри і порядок зарахування плати за її видачу” від 29.11. 2000 р. № 1755.
90. Інструкція про умови і правила здійснення підприємницької діяльності, пов’язаної з організацією іноземного і зарубіжного туризму (ліцензійних умовах), і контролі за їх дотриманням / Затверджена наказом Ліцензійної палати України і державного комітету України з туризму від 12.01.1999 р. № 5/1.

91. Методичні рекомендації з організації поїздок вітчизняних туристів за кордон / Затверджено постановою Колегії державного комітету України з туризму від 16.04.1996 р. № 96/8.
92. Програма забезпечення захисту і безпеки туристів / Затверджено постановою Колегії державного комітету України з туризму від 08.10.1996 р. № 96/5.
93. “Про затвердження Правил користування готелями і надання готельних послуг в Україні” / Наказ Державного комітету по житлово- комунальному господарству України і Державного комітету України з туризму від 10.09.1996 р. № 77/44.
94. Правила обов’язкової сертифікації послуг харчування / Затверджено наказом Державного стандарту України від 27.01.1999 р. № 37.
95. Правила обов’язкової сертифікації готельних послуг / Затверджено наказом Державного стандарту України від 27.01.1999 р. № 37.
96. Александрова А.Ю. География мировой индустрии туризма: Учеб. пособие. - М.: Изд-во Московского университета, 1998. - 89 с.
97. Балабанов И. Т., Балабанов А. И. Экономика туризма: Учеб. пособие. - М.: Финансы и статистика, 2000. - 176 с.: ил.
98. Бойко М. Наукові засади обґрунтування підприємницької стратегії у сфері готельного господарства // Вісник КНТЕУ. – 2002. - № 3. С. 45-51.
99. Бондаренко Г.А. Гостиничное и ресторанное хозяйство: Учебно-практ. пособие. Мн.: БГЭУ, 1999.
100. Борисов К. Г. Международный туризм и право. - М., 1999.
101. Браймер Р. А. Основы управления в индустрии гостеприимства / Пер. с англ. - М.: Аспект Пресс, 1995. - 382 с.
102. Волков Ю. Ф. Введение в гостиничный и туристический бизнес. – Ростов-на-Дону: «Феникс», 2003. – 348 с.
103. Восколович Н.А. Маркетинг туристических услуг. – М.: МГУ, ТЕИС, 2001.
104. Гостиничный и туристский бизнес / Под ред. А.Д. Чудновского. М.: Ассоциация авторов и издателей "Тандем", 1998.
105. Гуляев В. Г. Организация туристской деятельности. — М.: Нолидж, 1996.

106. Гуляев В.Г. Организация туристской деятельности: Учебное пособие. - М.: НОЛИДЖ. 1996.-312с.
107. Долматов Г.М. Международный туристский бизнес: история, реальность и перспективы. – Ростов-на-Дону: «Феникс», 2001.
108. Дурович А. П. Маркетинг в туризме. — М.: Институт дистанционного образования; МЭСИ, 2000.
109. Ефремова М.В. Основы технологии туристского бизнеса. – М.:«Ось-89», 1999.
110. Ильина Е. Н. Туризм и путешествия. Создание туристской фирмы. Агентский бизнес. — М.: Физкультура и спорт, 1998.
111. Ильина Е. Н. Туроперейтинг: организация деятельности. — М.: Финансы и статистика, 2001.
112. Ильина Е. Н. Туроперейтинг: стратегия и финансы. — М.: Финансы и статистика, 2002.
113. Исмаев Д.К. Маркетинг и управление качеством гостиничных услуг: Учеб. пособие. М.: Московская академия туристского и гостинично-ресторанного бизнеса при правительстве Москвы, 2000.
114. Х. Монтанер Монтехано. Структура туристического рынка: Учеб. пособив Пер. с испанского. - Смоленск; Изд-во СГУ. 1997. - 230 с.
- Допоміжна
21. Кабушкин Н. И. Менеджмент туризма: Учеб. пособие. -Минск.:Изд-во БГЭУ, 1999. – 644 с.
22. Кабушкин Н. И., Бондаренко Г.А. Менеджмент гостиниц и ресторанов. – Мн.: Новое знание, 2002.
23. Квартальнов В. А. Иностраный туризм. – М.: ФиС, 2001.
24. Квартальнов В. А. Стратегический менеджмент в туризме: Современный опыт управления. – М.:ФиС,1999.
25. Квартальнов В. А. Туризм: теория и практика: Избранные труды: В 5 т. - М.: Финансы и статистика, 1998.
26. Кифяк В. Ф. Організація туристичної діяльності в Україні: Навчальний посібник. — Чернівці: Книги – ХХІ, 2003. – 300 с.

27. Котлер Ф., Боуэн Дж., Мейкенз Дж. Маркетинг. Гостеприимство и туризм: Учебник для вузов. - М.: ЮНИТИ, 1998. - 787 с.

28. Левковська Л., Чабан Р., Мунін Г. Стан і перспективи розвитку туризму та готельного бізнесу в Україні // Економіка України. – 2003. - № 6. – С. 31-36.

29. Лесник А.Л. Практика маркетинга в гостиничном и ресторанном бизнесе. — М.: Товарищ, 2000.

30. Любіцева О. О. Методика розробки турів: Навчальний посібник. — К.: Альтерпрес, 2003. – 104 с.

Інформаційні ресурси:

23. Готелі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://hotels24.ua/all_shares/.

24. Готелі Харкова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukrhotels.net/pages/kharkov/kharkov-hotel.htm>.

25. Інформація про туристичні виставки в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.autoexpo.ua/ex/toursalon/, www.uittkiev.com.

26. ЛігаЗакон. – Режим доступу : www.liga.net

27. Нормативні акти України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.nau.kiev.ua.

28. Офіційний сайт Всесвітньої організації туризму. – Режим доступу : www.world-tourism.org.

29. Офіційний сайт державної служби туризму й курортів України. – Режим доступу : www.tourism.gov.ua.

30. Офіційний сайт Міністерства культури і туризму України. – Режим доступу : www.mincult.gov.ua.

31. Посилання на сайти офіційних туристичних організацій за країнами світу. – Режим доступу : www.towd.com.

32. Посилання на сайти, присвячені туризму, за країнами. – Режим доступу : www.123world.com/index.html.

33. Прем'єр Готелі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.premier-hotels.com.ua/ua.html>.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота студента є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

У ході самостійної роботи студент працює за такими напрямками:

- вивчення лекційного матеріалу та рекомендованої літератури;
- підготовка за наведеними контрольними запитаннями до семінарських занять;
- у ході вивчення тем курсу самостійний контроль знань за наведеними нижче запитаннями та завданнями;
- підготовка проблемних запитань до дискусії у групі;
- підготовка логіко-схематичного конспекту за темами курсу.

№ з/п	Назва теми	
1.	Розвиток туристично-готельної справи	
2.	Міжнародний туризм як економічний та соціокультурний феномен	
3.	Економічні основи туристичної діяльності	
4.	Міжнародне регулювання туристичної діяльності	
5.	Статистика міжнародного туризму	
6.	Історія розвитку сфери гостинності.	
7.	Загальні положення про готельний бізнес. Організаційна структура готельного бізнесу	
8.	Підходи до класифікації та типізація підприємств ресторанного господарства в країнах світу	
9.	Сучасний стан та тенденції розвитку світового готельно-ресторанного господарства	
Разом		

**ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИХ ПОСІБНИКІВ, ТЕХНІЧНИХ
ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ**

1. Закон України “Про туризм” від 15.09.1995 р. № 324/95-ВР.
2. Закон України “Про підприємництво” від 7.02.1991 р. № 698-
3. Закон України “Про підприємства в Україні” від 27.03.1991 р. № 887-ХІІ.
4. Закон України “Про господарські товариства” від 19.09. 1991 р. № 1576-ХІІ.
5. Закон України “Про правовий статус іноземців” від 04.02.1994 р. № 3929-ХІІ.
6. Закон України “Про туризм” від 15.09. 1995 р. № 324/95-ВР.
7. Закон України “Про внесення змін до Закону України” “Про туризм” від 18.11.2003 р.
8. Закон України “Про ліцензування окремих видів господарської діяльності” від 01.06. 2000 р. № 1775-ІІІ.
9. Указ Президента України “Про Державний комітет молодіжної політики, спорту і туризму України” від 31.05. 2000 р. № 740/2000.
- 10.Постанова Кабінету Міністрів України “Про Правила в’їзду іноземців в Україну, їх виїзду з України і транзитного проїзду через її територію” від 29.12. 1995 р. № 1074.
- 11.Постанова Кабінету Міністрів України “Про Програму розвитку туризму до 2005 року” від 28.06. 1997 р. № 702.
- 12.Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження переліку органів ліцензування” від 14.11. 2000 р. № 1698.
- 13.Постанова Кабінету Міністрів України “Про строки дії ліцензії на проведення певних видів господарської діяльності, розміри і порядок зарахування плати за її видачу” від 29.11. 2000 р. № 1755.
- 14.Інструкція про умови і правила здійснення підприємницької діяльності, пов’язаної з організацією іноземного і зарубіжного туризму (ліцензійних умовах), і контролі за їх дотриманням / Затверджена наказом Ліцензійної палати України і державного комітету України з туризму від 12.01.1999 р. № 5/1.
- 15.Методичні рекомендації з організації поїздок вітчизняних туристів за кордон / Затверджено постановою Колегії державного комітету України з туризму від 16.04.1996 р. № 96/8.

16. Програма забезпечення захисту і безпеки туристів / Затверджено постановою Колегії державного комітету України з туризму від 08.10.1996 р. № 96/5.
17. “Про затвердження Правил користування готелями і надання готельних послуг в Україні” / Наказ Державного комітету по житлово- комунальному господарству України і Державного комітету України з туризму від 10.09.1996 р. № 77/44.
18. Правила обов’язкової сертифікації послуг харчування / Затверджено наказом Державного стандарту України від 27.01.1999 р. № 37.
19. Правила обов’язкової сертифікації готельних послуг / Затверджено наказом Державного стандарту України від 27.01.1999 р. № 37.
20. Александрова А.Ю. География мировой индустрии туризма: Учеб. пособие. - М.: Изд-во Московского университета, 1998. - 89 с.
21. Балабанов И. Т., Балабанов А. И. Экономика туризма: Учеб. пособие. - М.: Финансы и статистика, 2000. - 176 с.: ил.
22. Бойко М. Наукові засади обґрунтування підприємницької стратегії у сфері готельного господарства // Вісник КНТЕУ. – 2002. - № 3. С. 45-51.
23. Бондаренко Г.А. Гостиничное и ресторанное хозяйство: Учебно-практ. пособие. Мн.: БГЭУ, 1999.
24. Борисов К. Г. Международный туризм и право. - М., 1999.
25. Браймер Р. А. Основы управления в индустрии гостеприимства / Пер. с англ. - М.: Аспект Пресс, 1995. - 382 с.
26. Волков Ю. Ф. Введение в гостиничный и туристический бизнес. – Ростов-на-Дону: «Феникс», 2003. – 348 с.
27. Восколович Н.А. Маркетинг туристических услуг. – М.: МГУ, ТЕИС, 2001.
28. Гостиничный и туристский бизнес / Под ред. А.Д. Чудновского. М.: Ассоциация авторов и издателей "Тандем", 1998.
29. Гуляев В. Г. Организация туристской деятельности. — М.: Нолидж, 1996.
30. Гуляев В.Г. Организация туристской деятельности: Учебное пособие. - М.: НОЛИДЖ. 1996.-312с.

31. Долматов Г.М. Международный туристский бизнес: история, реальность и перспективы. – Ростов-на-Дону: «Феникс», 2001.
32. Дурович А. П. Маркетинг в туризме. — М.: Институт дистанционного образования; МЭСИ, 2000.
33. Ефремова М.В. Основы технологии туристского бизнеса. – М.: «Ось-89», 1999.
34. Ильина Е. Н. Туризм и путешествия. Создание туристской фирмы. Агентский бизнес. — М.: Физкультура и спорт, 1998.
35. Ильина Е. Н. Туроперейтинг: организация деятельности. — М.: Финансы и статистика, 2001.
36. Ильина Е. Н. Туроперейтинг: стратегия и финансы. — М.: Финансы и статистика, 2002.
37. Исмаев Д.К. Маркетинг и управление качеством гостиничных услуг: Учеб. пособие. М.: Московская академия туристского и гостинично-ресторанного бизнеса при правительстве Москвы, 2000.
38. Х. Монтанер Монтехано. Структура туристического рынка: Учеб. пособие. Пер. с испанского. - Смоленск; Изд-во СГУ. 1997. - 230 с.

Допоміжна

31. Кабушкин Н. И. Менеджмент туризма: Учеб. пособие. - Минск.: Изд-во БГЭУ, 1999. – 644 с.
32. Кабушкин Н. И., Бондаренко Г.А. Менеджмент гостиниц и ресторанов. – Мн.: Новое знание, 2002.
33. Квартальнов В. А. Иностраный туризм. – М.: ФиС, 2001.
34. Квартальнов В. А. Стратегический менеджмент в туризме: Современный опыт управления. – М.: ФиС, 1999.
35. Квартальнов В. А. Туризм: теория и практика: Избранные труды: В 5 т. - М.: Финансы и статистика, 1998.
36. Кифяк В. Ф. Організація туристичної діяльності в Україні: Навчальний посібник. — Чернівці: Книги – ХХІ, 2003. – 300 с.
37. Котлер Ф., Боуэн Дж., Мейкенз Дж. Маркетинг. Гостеприимство и туризм: Учебник для вузов. - М.: ЮНИТИ, 1998. - 787 с.

38. Левковська Л., Чабан Р., Мунін Г. Стан і перспективи розвитку туризму та готельного бізнесу в Україні // Економіка України. – 2003. - № 6. – С. 31-36.
39. Лесник А.Л. Практика маркетинга в готиничном и ресторанном бизнесе. — М.: Товарищ, 2000.
40. Любіцева О. О. Методика розробки турів: Навчальний посібник. — К.: Альтерпрес, 2003. – 104 с.

Інформаційні ресурси:

34. Готелі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://hotels24.ua/all_shares/.
35. Готелі Харкова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukrhotels.net/pages/kharkov/kharkov-hotel.htm>.
36. Інформація про туристичні виставки в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.autoexpo.ua/ex/toursalon/, www.uittkiev.com.
37. ЛігаЗакон. – Режим доступу : www.liga.net
38. Нормативні акти України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.nau.kiev.ua.
39. Офіційний сайт Всесвітньої організації туризму. – Режим доступу : www.world-tourism.org.
40. Офіційний сайт державної служби туризму й курортів України. – Режим доступу : www.tourism.gov.ua.
41. Офіційний сайт Міністерства культури і туризму України. – Режим доступу : www.mincult.gov.ua.
42. Посилання на сайти офіційних туристичних організацій за країнами світу. – Режим доступу : www.towd.com.
43. Посилання на сайти, присвячені туризму, за країнами. – Режим доступу : www.123world.com/index.html.
44. Прем'єр Готелі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.premier-hotels.com.ua/ua.html>.

**ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ БІБЛІОТЕКИ ПО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЮ НАВЧАЛЬНИМИ ПІДРУЧНИКАМИ
(ПОСІБНИКАМИ) З ДИСЦИПЛІНИ**

з/п	Найменування навчальної дисципліни	Автор підручника (навчального посібника тощо)	Найменування підручника (навчального посібника тощо)	Найменування видавництва, рік видання	Кількість примірників
1.	Міжнародний готельно-ресторанний бізнес	І.М. Школа	Менеджмент туристичної індустрії	Чернівці : Книги-XXI, 2003. - 596 с.	2

